

Hatice Yılmaz

<https://orcid.org/0009-0006-5453-3306>

Assistant Principal, Çayönü Primary School, Turkey, derinege44@hotmail.com

Murat Atsız

<https://orcid.org/0009-0007-0145-1486>

Principal, Akçakale Primary Secondary School, Turkey, muratatsiz@hotmail.com

İlknur Üstün

<https://orcid.org/0009-0007-9369-533X>

Teacher, Vali Ünal Erkan Primary School, Turkey, yurtsevustun@gmail.com

Merve Babacan

<https://orcid.org/0009-0000-8921-4731>

Assistant Principal, Kokulupınar İkiz Secondary School, Turkey, mervebabacan30@gmail.com

Buket Bahçeci

<https://orcid.org/0009-0004-9575-1639>

Teacher, Raif Türk Primary School, Turkey, elifsuenes2121@gmail.com

Mustafa Karataş

<https://orcid.org/0009-0000-4468-8706>

Assistant Principal, Üç Ocak Secondary School, Turkey, mustafa_karatas1986@hotmail.com

Vasfiye Özakoruç

<https://orcid.org/0000-0001-9154-5134>

Teacher, Bağlar Ali Kuşcu Primary School, Turkey, erva.213@gmail.com

Sevim Torca

<https://orcid.org/0009-0004-2865-576X>

Assistant Principal, Zeki Sabah kindergarten School, Turkey, sevim.torca.9280@gmail.com

Yeşim Nalçacı

<https://orcid.org/0009-0002-8784-1728>

Teacher, Ahmet Şimşek Primary School, Turkey, yesimnalcaci8@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Yılmaz, H., Atsız, M., Üstün, İ., Babacan, M., Bahçeci, B., Karataş, M., Özakoruç, V., Torca, S., Nalçacı, Y. (2024). Okullarda Güvenlik Sorunu. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 9-27.

Okullarda Güvenlik Sorunu

Öz

Öğrencilerin okul ortamındayken ya da okul yolunda kendilerini güvende hissetmesi, sadece öğrencilerin değil toplumun da huzurunu ve geleceğini etkileyen önemli bir konudur. Öğrencilerin akademik başarısı ve potansiyellerini geliştirebilmeleri için öncelikle okulda kendilerini güvende hissetmeleri gerekir. Şiddet, saldırganlık ve zorbalık gibi okullarda yaygın olarak gözlenen güvenlik sorunlarının bütün öğrenciler üzerinde olumsuz etkileri vardır. Ancak bu tür sorunlarla karşılaşma ve baş etme konusunda öğrencilerin daha dezavantajlı olduğu söylenebilir. Bu yüzden okul ortamında ve okula gidiş-dönüşlerde öğrencilerin yaşadığı güvenlik sorunlarının tespitini yapmak, gelecekte bu güvenlik sorunlarını çözüme kavuşturabilmek ve yeniden yaşanmasını önleyebilmek için oldukça önemlidir. Bu da öğrencilerin okul güvenliği konusunun dahilinde bulunan, okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler dahil bütün paydaşların iş birliği ile gerçekleştirilebilir. Bu çalışmanın sonuçlarının öğrencilerin okulda ve okul yolunda yaşadıkları güvenlik sorunlarına çözümler getirmesi ve bu anlamda literatüre katkı yapması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Öğretmen, Okul, Güvenlik, Tehlike, Akademik başarı

Security Problem in Schools

Abstract

Students' feeling safe in the school environment or on the way to school is an important issue that affects the peace and future of not only students but also society. In order for students to achieve academic success and develop their potential, they must first feel safe at school. Security problems commonly observed in schools such as violence, aggression and bullying have negative effects on all students. However, it can be said that students are more disadvantaged in encountering and coping with such problems. Therefore, it is very important to identify the security problems experienced by students in the school environment and on the way to and from school in order to solve these security problems in the future and prevent them from happening again. This can be realised with the cooperation of all stakeholders, including school administrators, teachers and parents, who are involved in the issue of school safety. It is aimed that the results of this study will bring solutions to the security problems experienced by students at school and on the way to school and contribute to the literature in this sense.

Keywords: Student, Teacher, School, Security, Danger, Academic achievement

Giriş

Çocuklar hayatları boyunca içinde buldukları çevreyle etkileşim halindedirler. Doğum öncesi dönemden başlayıp yaşamın sonuna kadar devam eden bu etkileşim sürecinde çevre çocukların gelişimi üzerinde etkili olmaktadır. Geçmişten bugüne ortaya atılan öğrenme kuramları da çocukların gelişimi üzerinde çevrenin etkisine farklı yorumlar getirmişlerdir. Davranışçı kuram çevrenin çocuğa olan etkisini uyarıcı tepki bağıyla açıklarken (Yılmaz, 2009), bilişsel kuram bireyin çevresini anlamlandırması (Özden, 2011) olarak açıklamaya

çalışmıştır. Sosyal öğrenme kuramı da çevrenin model olma yoluyla çocuklar üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir (Bayrakcı, 2007). Güvenlik (TDK, 2022), toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu ve emniyet olarak tanımlanır. Bu bağlamda, öğrencilerin huzur içinde ve korkusuzca bulunabileceği bir eğitim ve öğretim ortamının sağlanması, eğitim sürecinin kesintisiz devam etmesi için temel bir gerekliliktir. Ancak, Türkiye'de ve Türk toplumunda, kız öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları güvenlik sorunları, özellikle okul şiddeti, zorbalık ve diğer güvenlik tehditleri, onların eğitimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Kahraman vd., 2019). Bu nedenle, bu çalışma Türkiye'deki kız öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları güvenlik sorunlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Kız öğrencilerin eğitimlerini sürdürebilmeleri ve potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmeleri için 2 güvenli bir okul ortamının oluşturulması, aynı zamanda Türk toplumunda cinsiyet eşitsizliğini azaltma hedefine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, kız öğrencilerin eğitim sürecindeki özel ihtiyaçlarını anlama ve bu ihtiyaçları karşılamaya yönelik çözüm önerileri sunmayı hedeflerken, eğitimde cinsiyet eşitsizliğiyle mücadele yolunda bir adım atmaya da amaçlamaktadır. İlköğretim kurumlarında 5-14 yaş arası çocuklar bulunduğu için öğrencilerin sağlıklarının ve güvenliklerinin korunması son derece önemli olduğu ortadadır. Sağlıklı bireylerin yetişmesi güvenli ortamlarda olabilir. Eğitim kurumlarının ve çevrelerinin güvenli olmaları sağlıklı bireyler yetiştirilmesi bakımından önemlidir. Eğitim kurumlarında yapılacak bu tür çalışmaların artırılması ile okul çalışanlarının durum tespiti yapılacak ve bu sonuçlara göre iyileştirme planları hazırlamak mümkün olabilecektir. Bu çalışmanın amacı okullarda güvenlik sorunu ile ilgili alan taraması yapıp konu ile alakalı genel bilgiler sunmaktır. Çalışmada tarama modelini kullanılmıştır. Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için, öncelikli ilgili literatür taranarak kuramsal temelleri oluşturulmuştur. Çalışmamız nitel bir çalışmadır. Araştırma tasarımı olarak betimsel ve nedensel tasarım tercih edilmiştir. Örgütlerde insanlardan yeterli verimi alabilmek için öncelikle hem fiziksel hem de psikolojik olarak sağlıklı bir ortam düzenlenmiş olması gerekir. İş sağlığı ve iş güvenliği birbirini tamamlayan kavramlardır. Özellikle son zamanlarda yaşanan salgın süreçleri ile iş sağlığı ve güvenliğinin önemi daha çok artmıştır. Gelecek dönemlerde iş sağlığı ve güvenliği önemini eğitim kurumlarında da kendini hissettirecektir. Bundan dolayı, bu çalışma ilköğretim kurumlarda iş sağlığı ve güvenliği konusunda alacakları tedbirler ilişkin yönetici görüşlerini incelenerek literatüre katkı sağlaması bakımından da yararlı olacaktır. Ayrıca bundan sonraki araştırmacılara yol göstermesi açısından önemlidir.

1.Güvenlik ve Okul

1.1.Güvenliğin Tanımı

Güvenliğin tanımını yapacak olursak; iş güvenliği, çalışanların öngörülebilir gelecekte mevcut işlerini devam ettirebileceklerine inanmaları için verilen yüksek düzeyde güvence veya güvendir. Çalışanların istihdam durumunu etkileyebilecek veya değiştirebilecek olası içsel veya dışsal risklere karşı koruma duygusu sağlar. İş piyasası, iş sözleşmenizin hüküm ve koşulları, yerel iş yasaları ve sendika rehberliği ve desteği dahil olmak üzere çeşitli faktörler iş güvenliği düzeyini etkileyebilmektedir (Sabuncuoğlu, 2000). Tanıma göre işçi sağlığı aşağıdaki amaçları kapsayan bir zincirdir: (Akbulut, 2005, s. 38).

- ✚ Çalışan kişilerin güvenlik durumlarını en iyi hale getirmek
- ✚ Önleyici güvenlik hizmetleri sunmak
- ✚ Bireylere uygun olan iş yerlerinde çalışmasını teşvik etmek

Buna göre çalışan güvenlik, çalışanların kurumun kendilerine değer verdiğini ve saygı duyduğunu düşünmesi nedeniyle algılanan olasılık veya iş istikrarı hissini ifade eder. Ayrıca mesleki ruh sağlığını, iş tatminini ve olumlu iş tutumlarını artırmak için de önemli bir kriterdir. İş güvenliği, çalışanların elde tutulmasını, üretkenliğini ve iş moralini korumak için önem arz etmektedir.

2.2. Güvenliğin Konusu ve Kapsamı

İş kazasına yol açabilecek riskleri en aza indirmeye veya önlemeye yönelik teknikler ve prosedürlerdir. İşyerinde güvenlik, güvenli olan ve çalışanların refahını destekleyen çalışma koşullarıyla ilgilidir. Başka bir deyişle, çalışanları mesleki tehlikelere, hastalıklara, yaralanmalara, strese veya tacize karşı koruyacak mekanizmalar. 31/1995 sayılı Mesleki Risklerin Önlenmesine ilişkin Kanununun 16. Maddesi, çalışanların sağlığına yönelik mesleki risklerin ilk değerlendirmesini yapma yükümlülüğünü ortaya koymaktadır. Riski ortadan kaldırmak, azaltmak ve kontrol etmek için iki tür teknik vardır: (Bingöl, 2003).

- Önleme teknikleri: Risklere ve nedenlere göre hareket eden teknikler.
- Koruma teknikleri: Sonuçlara göre hareket eden, bunları en aza indiren veya ortadan kaldıran teknikler (Süzek, 2005).

2.3. Güvenliğin Amacı ve Önemi

İş güvenliğinin tanımını ve bunun çalışan üzerindeki etkilerini anlayan bir işverene sahip olmak, iş başarısı için kritik öneme sahiptir. Bunun nedeni, iş güvenliğinin sadece çalışanlar için değil, aynı zamanda işverenler için de faydalı olmasıdır.

Çalışanlara tutarlı, istikrarlı işler sağlamak, kurumların ayakta kalma oranını artırmasına, üst düzey yetenekleri çekmesine (işçiler istihdamlarının istikrarlı olduğunu bildiklerinde söylentiler yayılır) ve çalışanların en iyi performansını ortaya çıkaran olumlu bir çalışma ortamı

yaratmalarına yardımcı olabilir. Sonuçta, güvenli çalışanlar işlerinin istikrarı konusunda endişelenmeye veya işten çıkarılmaları durumunda faturalarını nasıl ödeyecekleri konusunda strese daha az zaman harcayabilir ve işlerine odaklanmaya daha fazla zaman ayırabilirler (Sayıntürk, 2014). İş güvenliğinin sağlandığı bir işyeri hem işvereni hem de çalışanı olumlu etkiler. İşte faydalara bazı örnekler:

- Çalışanların kendilerini güvende hissetmelerini ve motive olmalarını sağlar.
- Çalışanları iş ve kişisel gelişim için uzun vadeli hedefler belirlemeye teşvik eder.
- Verimli çalışanları korur.
- Çalışan bağlılığını ve uyumunu artırır.
- Zamandan, paradan ve emekten tasarruf sağlar.
- Kurum itibarını artırır.

2.4. Okul İş Sağlığı ve Güvenliği

Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 8310247 sayılı ve 26.04.2018 tarihle, öğrencilerin okul ve çevresinde, eğitim öğretim ortamlarındaki tehlike ve risklerin bertaraf edilmesi ve önlenmesi hususunda “Okullarda Güvenlik Önlemlerinin Alınması” konulu genelge (2018/10) çıkarılmıştır. Bu genelgede, okul ve çevresinde okul sağlık ve güvenlik adına nelerin yapılması gerektiği ayrıntılı biçimde açıklanmıştır (Beşir, 2018).

Şekil 1. Güvenlik Kurulu

Okul iş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili konularının okul ders müfredatlarına yerleştirilmesi çalışmaları, İSG kültürünün eğitim ortamlarında ve dışında öğrenciler arasında yaygınlaşmasını sağlamıştır. İlköğretim kademesinde 1,2,3. sınıf seviyesinde verilen Hayat Bilgisi, 4,5,6. sınıf seviyesinde verilen Sosyal Bilgiler, 4. ve 5. sınıf seviyesinde verilen Trafik ve İlyardım, ortaöğretim kademesinde verilen Sağlık Bilgisi ve Trafik derslerindeki İSG ile ilgili konular İSG farkındalığının oluşmasını sağlamıştır (Türüdü, 2019, s. 18). İlgili literatürde

İSG'nin Dünya ve Türkiye'deki gelişimi, kronolojik olarak incelendiğinde, Mısır'da M.Ö. 2600'lü yıllara dayandığı görülmektedir. Türkiye'de ise 13. ve 19. yüzyıllarda İSG ile ilgili gelişmeler başlamış ve 1999'da Avrupa Birliği Uyum Yasaları çerçevesinde bütün sektörlerle ilgili sadece İSG uygulamalarını içeren kanun ve yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu çalışmalar eğitim kurumlarındaki İSG uygulamalarını da şekillendirmiş ve İSG ile ilgili eksikliklerin giderilmesine yardımcı olmuştur.

2.5. Okul Güvenliği

Okullarda yürütülen eğitim öğretim faaliyetlerinin niteliğini etkileyen faktörlerden birisi de okul güvenliğidir. Okul güvenliği ile ilgili tanımlar bakış açısına göre farklılık göstermektedir. Eğitim öğretim açısından bakıldığında güvenli bir ortamın oluşturulması, fiziksel açıdan bakıldığında okul binasının düzeni ve fiziksel unsurların risk durumu, beslenme açısından bakıldığında okullarda tüketilen gıdaların temiz ve sağlıklı olması, okul güvenliğiyle ilgili tanımlamalardır (Turhan & Turan, 2012). Dönmez ve Güven (2002) okul güvenliğini; okuldaki öğretmen, öğrenci ve personelin kendisini psikolojik ve fiziksel açıdan özgür hissetmesi olarak tanımlamıştır. Ancak okul güvenliği sadece okul ortamıyla sınırlı olmayıp, okullarda bulunan çocuk ve personelin evden çıkışı ve eve dönüşü aşamalarını da kapsamaktadır (Memduhoğlu & Taşdan, 2008). Okullarda nitelikli eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için güvenli bir ortamın oluşturulması önemlidir (Turhan & Turan, 2012). Okulun güvenliğinin sağlanmasının okuldaki paydaşlar üzerinde olumlu etkiler yaratacağı düşünülmektedir. Cornell ve Mayer (2010) okulun güvenliği ve düzeninin öğrenme için temel koşul olduğunu, Cornell (2018) okullarda alınan güvenlik önlemlerinin; okullardaki düşük güvenlik algısını değiştirdiğini ve olumlu okul iklimini desteklediğini belirtmişlerdir. Rogers (2019)'da okullardaki güvenlik algısının öğretmenlerde çocuklara oranla daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Memduhoğlu ve Taşdan (2008) okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının; okulun içinde bulunduğu topluma, okul binasının konumuna ve büyüklüğüne, öğrenci ve personelin bireysel farklılıklarına göre oluşabildiğine değinmişlerdir. Çevre şartlarına uygun ve ihtiyaca cevap verecek şekilde okullarda güvenliğin sağlanması üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu kapsamda "Güvenli okul nedir?" sorusu akıllara gelmektedir. Güvenli okul; kurum içerisinde veya dışında oluşabilecek krizlere cevap verebilen, olumlu bir okul ikliminin oluşturulup sürdürülmesini destekleyen programları uygulayabilen okuldur (Reeves, Kanan & Plog, 2011). Okullarda güvenliğin sağlanabilmesi için okulun fiziksel özellikleri, düzeni ve programı düzenli olarak denetlenmelidir. Pencereilerin yüksekliği, tuvaletlerin yeri ve tasarımı, giriş ve çıkışlar, aydınlatma kullanımı, kilitli bölgelerin yerleri ve kullanım şekilleri, doğal gözetim alanları ve bu yerleri etkileyen unsurlar dolayısıyla okulla ilgili tüm alanlar fiziksel

açından elverişli hale getirilmelidir (Walker & Walker, 2000). Okulun fiziksel açıdan elverişli hale getirilmesinde okulun tasarımı önemli bir etkidir. Nair (2019 s. 21) başarılı bir okul tasarımında zorunlu olan dört temel ilkededen bahsetmektedir. Bu ilkeler;

- *Konukseverlik:* Çocukların okulda göstermiş olduğu davranışlar ile binanın gönderdiği gizli mesajlar arasında bir ilişki vardır. Bu sebeple okul binası; çok yönlü ve misafirperver hissettirecek şekilde tasarlanmalı ve çocuklara olumlu mesajlar vermelidir.
- *Çok yönlü olma:* Her bireyin ihtiyaçları farklıdır. Okul binası bu farklı ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte ortamları barındırmalıdır.
- *Çoklu öğrenme ortamları:* Çocukların ihtiyaçları gibi öğrenme stilleri de farklılık göstermektedir. İyi tasarlanan bir okul binası çocukların farklı öğrenme stillerine uygun ve çeşitli öğrenme etkinliklerini destekleyecek nitelikte olmalıdır.
- *Olumlu mesaj gönderimi:* Kimlik ve davranışlar hakkında olumlu bir okul iklimi yaratılmaya çalışılmalıdır. Okulun tasarımı olumlu bir iklimin oluşturulmasında ve sürdürülmesinde önemli bir etkidir.

Okulların tasarımının güvenli hale getirilmesiyle okullarda yaşanabilecek kazaların önüne geçilebilir. Eğitim öğretim hayatının ilk kademesi olan okul öncesi eğitim kurumlarında en çok görülen kazalar düşme ve çarpmadır. Kazaların en çok görüldüğü alanlar ise sınıf, bahçe ve merdivenlerdir. Okullarda yaşanabilecek olası kazaların önüne geçmek ve okulların güvenliğini arttırmak için tüm okulların almış oldukları güvenlik önlemleri standart hale getirilmelidir. Ayrıca ebeveynlerin de güvenlik önlemlerine katılımı sağlanmalı, kurumda görevli personele güvenlik eğitimi verilmesi gerekmektedir (Akar, 2017).

2.6. Okul Güvenliğinde Yaşanan Sorunlar

Okul güvenliği, geniş bir yelpazede ele alınan konuları içermektedir. Fiziksel güvenlik, duygusal güvenlik ve psikolojik güvenlik, bu kapsamlı konu altında ayrı alt boyutlar olarak yer alır. Fiziksel güvenlik, öğrencilerin her türlü fiziksel tehlikeden korunması amacını taşır. Bu, şiddet, zorbalık, saldırılar gibi fiziksel zararlardan öğrencilerin uzak tutulması anlamına gelir. Bunun yanı sıra, gıda güvenliği de fiziksel güvenlik altında ele alınır. Okul çevresinde sunulan gıdaların güvenilirliği, öğrencilerin sağlığını koruma açısından büyük önem taşır. Mahremiyet, cinsel güvenlik ve duygusal güvenlik de okul güvenliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Duygusal güvenlik, öğrencilerin ayrımcılık, taciz gibi duygusal zararlardan korunmasını amaçlar. Aynı şekilde, cinsel güvenlik, öğrencilerin cinsel istismar ve saldırılardan uzak durmasını sağlamayı hedefler. Öğrencilerin özel hayatlarına saygı gösterilmesi ve mahremiyetlerinin korunması da bu alt başlık altında ele alınan konular arasında yer alır. Okul güvenliğinin sadece fiziksel ve

duygusal boyutlarıyla sınırlı olmadığını unutmamak gereklidir. Sosyal güvenlik ve siber güvenlik de önemli konular arasında yer alır. Sosyal güvenlik, öğrencilerin sosyal ilişkilerde sağlıklı bir ortamda bulunmalarını, zorbalık ve dışlanmanın önüne geçmeyi hedefler. Siber güvenlik ise öğrencilerin dijital dünyada güvende olmalarını, internet üzerindeki tehditlere karşı korunmalarını amaçlar. Bu alt boyutlar, okul güvenliği kavramını daha kapsamlı bir şekilde ele almamızı sağlar. Öğrencilerin hem fiziksel, duygusal hem de psikolojik açıdan güvende hissetmeleri, sağlıklı bir öğrenme deneyimi yaşamalarını sağlar. Bununla birlikte, sosyal ve dijital güvenlik de modern dünyanın gereksinimlerine cevap vererek öğrencilerin daha güvenli bir çevrede gelişmelerini sağlamak amacıyla taşır.

2.6.1. Fiziksel güvenlik

Okullarda fiziksel güvenliğin önemli alt boyutlarından biri de tesislerin yani öğrencilerin içinde bulunduğu ve eğitim öğretim sürecinin yürütüldüğü binaların güvenliğidir. Okullarda, öğrencilerin güvenli bir ortamda öğrenip oynayabilmelerini sağlamak için sınıflar, laboratuvarlar ve oyun alanları dahil olmak üzere güvenli ve yeterli tesisler bulunmalıdır. Bu, tesislerin ve ekipmanın düzenli bakımını ve bunların en son güvenlik standartlarıyla güncel olmalarını sağlamayı gerektirir (Kahraman vd., 2019). Okullarda fiziksel güvenliğin bir diğer alt boyutu, öğrencilerin okula ulaşımını sağlayan ulaşım güvenliğidir. Birçok öğrenci, okula gidip gelmek için otobüs gibi okul ulaşım araçlarını kullanır veya yürüyerek okula ulaşırlar. Okul taşımacılığında güvenliğin sağlanması son derece kritik bir öneme sahiptir. Bu noktada, öğrencilerin güvenli ve sağlıklı bir şekilde okula taşınmaları için bir dizi önlem alınmalıdır. Okul taşımacılığı, öğrencilerin okula güvenli bir şekilde ulaşmalarını sağlamak için gereken önlemleri içerir. Öncelikle, okul taşımacılığında kullanılan araçların iyi durumda olması ve güvenlik standartlarına uygun olması gerekmektedir. Araçların düzenli bakımları yapılmalı ve güvenlik ekipmanları eksiksiz olarak çalışır durumda olmalıdır. Sürücülerin kalifikasyonu da büyük önem taşır. Okul taşımacılığı yapan sürücülerin gerekli ehliyet ve yeteneklere sahip olmaları, öğrencilerin güvenliği açısından hayati bir rol oynar. Sürücüler, sadece aracı güvenli bir şekilde kullanmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilere rehberlik eder, disiplin sağlar ve acil durumlar karşısında doğru tepkiyi verebilme yeteneğine sahip olmalıdır (Karadaş, 2021).

2.6.2. Gıda güvenliği:

Gıda güvenliği, öğrencilerin sağlığı ve esenliği üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olduğu için okul güvenliğinin alt boyutlarından fiziksel güvenliğin çok önemli bir yönüdür. Okullarda güvenli ve sağlıklı yiyecek seçeneklerinin sağlanması, öğrencilerin herhangi bir potansiyel sağlık riskine maruz kalmamasını sağlamak için esastır. Bu nedenle okullarda, gıda kaynaklı hastalıkları önlemek ve sağlıklı bir öğrenme ortamını teşvik etmek için gıda güvenliği önlemleri

uygulanmalıdır. Okullarda gıda güvenliğini sağlamanın başlıca yollarından biri, gıdaların uygun şekilde işlenmesi ve saklanması uygulamalarını hayata geçirmektir. Ülkemizde T.C. Sağlık Bakanlığı'na bağlı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, bu konuda Okullar İçin Gıda Güvenliği Dokümanını (2017) yayınlamıştır. Bu dokümanda Milli eğitim bakanlığına bağlı bulunan bütün okullarda öğrencilerin doğru bir şekilde beslenmesi için neler yemesi gerektiğinden, besinlerin satın alınırken kontrolü ve nasıl saklanacağına kadar bütün konular ele alınmıştır.

2.6.3. Mahremiyet

Öğrenci mahremiyeti, modern eğitim sisteminin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu kavram, öğrencilerin kişisel bilgilerinin ve verilerinin korunması ve gizliliğinin sağlanması amacıyla oldukça önemlidir. Günümüzde dijital teknolojilerin ve veri yönetiminin hızla ilerlemesiyle birlikte, okullar öğrencilerin akademik performansları, sağlık durumları, iletişim bilgileri gibi hassas verilerini dijital ortamlarda saklamakta ve işlemektedir. Okullar, öğrenci verilerini toplarken ve saklarken, bu bilgilerin gizliliğini ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Öğrenci verilerinin yetkisiz kişilerin eline geçmesi veya kötüye kullanılması durumunda ciddi sonuçlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle, veri güvenliği, öğrenci mahremiyetinin korunmasında kritik bir rol oynamaktadır. Veri ihlalleri, yetkisiz erişim, veri sızıntısı gibi problemler, öğrenci mahremiyeti konusunda önemli riskler oluşturur. Örneğin, öğrenci bilgilerinin kötüye kullanılması, kimlik hırsızlığı, dolandırıcılık gibi tehlikelere yol açabilir. Ayrıca, öğrenci verilerinin güvende olmaması, velilerin ve öğrencilerin okul sistemine olan güvenini zedeler. Okullar, öğrenci mahremiyetini korumak için gelişmiş veri güvenliği önlemleri almalıdır. Bu önlemler, güçlü parola politikaları, veri şifrelemesi, güvenli ağ altyapısı gibi teknik yöntemleri içerebilir. Ayrıca, öğrenci verilerine sadece yetkili personelin erişim sağlayabileceği sistemlerin oluşturulması ve düzenli veri denetimlerinin yapılması da önemlidir (Karakuş vd., 2014). Örneğin, okullar genellikle öğrencilerin sağlık kayıtları, disiplin kayıtları ve akademik ilerlemeleri gibi hassas bilgileri toplar. Bu bilgiler, kimlik hırsızlığı veya siber zorbalık amacı güden bireylerin eline geçerse kötüye kullanılabilir. Ayrıca okullar, devamsızlık, internet kullanımı ve konum verileri gibi öğrenci etkinliklerini izlemek için teknolojiyi kullanabilir. Bu bilgiler hassas olabilir ve öğrenciler izlendiklerinin farkında olmayabilirler. Bu nedenle okullar, bu verileri toplamak ve kullanmak için uygun onay ve şeffaflık politikalarına sahip olduklarından emin olmalıdır (Archambault, 2021; Karakuş vd., 2014). Öğrenci mahremiyeti, okullar tarafından öncelik verilmesi gereken okul güvenliğinin önemli bir yönüdür. Okullarda artan teknoloji kullanımı, kişisel bilgilerin yetkisiz erişim ve

kötüye kullanım riski altında olduğu anlamına gelir (Rowe vd. 2011). Açık politikalar ve prosedürler uygulayarak, düzenli denetimler yaparak ve siber güvenlik eğitimi vererek okullar, öğrencilerin kişisel bilgilerini koruyabilir ve güvenliklerini sağlayabilir (Miles, 2011).

2.6.4. Cinsel güvenlik

Cinsel güvenliğin okullarda sağlanabilmesi için bir dizi önemli adım atılması gerekmektedir. Bu adımlar, öğrencilerin cinsel istismardan ve tacizden korunmasını amaçlayan önleme stratejileri, etkili okul politikaları, etkili raporlama mekanizmaları ve gerektiğinde destekleyici müdahaleler içermelidir. İşte bu adımların bazı detayları (Lundgren ve Amin, 2015):

- *Önleme Stratejileri:* Okullar, öğrencileri cinsel istismardan ve tacizden korumak için önleme stratejileri geliştirmelidir. Bu stratejiler, öğrencilere cinsel istismarın ne olduğu, nasıl tanımlanabileceği ve kendilerini nasıl koruyabilecekleri konusunda eğitim sağlamayı içermelidir. Ayrıca, güvendikleri yetişkinlere başvurma ve yardım isteme konusunda öğrencilere bilgi verilmelidir.

- *Okul Politikaları:* Okullar, cinsel istismarı ve tacizi engellemek için etkili okul politikaları oluşturmalıdır. Bu politikalar, öğrenci cinsel güvenliğini sağlamaya yönelik standartları belirlemeli, cinsel suistimale karşı sıfır tolerans politikasını vurgulamalı ve bu tür davranışlara karşı alınacak cezaları net bir şekilde belirlemelidir.

- *Raporlama Mekanizmaları:* Öğrenciler, cinsel istismar veya taciz yaşadıklarında veya tanık olduklarında bunu güvendikleri yetkililere bildirebilmelidir. Okullar, öğrencilere anonim olarak raporlama yapabilecekleri ve bu tür durumların gizli bir şekilde ele alınacağı mekanizmalar oluşturmalıdır. Aynı zamanda öğrencilere, yetişkinlere ve öğretmenlere hangi durumların raporlanması gerektiği konusunda eğitim verilmelidir.

- *Destekleyici Müdahaleler:* Okullar, cinsel istismar veya taciz mağduru öğrencilere destek sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır. Bu, psikolojik destek sağlama, mağdurları uygun hukuki ve tıbbi destek kaynaklarına yönlendirme ve mağdurları okul içinde ve dışında koruma altına alma gibi adımları içermelidir.

- *Eğitim ve Farkındalık:* Okullar, öğrencileri, eğitimcileri, velileri ve personeli cinsel istismar ve taciz konusunda farkındalık yaratmaya yönelik eğitim programları düzenlemelidir. Bu programlar, cinsel suistimalin belirtileri, riskleri ve nasıl önlemler alınabileceği konusunda bilgi sunmalıdır.

- *İşbirliği ve İletişim:* Okullar, cinsel güvenlik konusunda tüm paydaşlar arasında işbirliği ve iletişim sağlamalıdır. Eğitimciler, yöneticiler, veliler, öğrenciler, uzmanlar ve yerel

topluluklar arasında etkili iletişim kanalları kurularak, konuyla ilgili bilgi paylaşımı ve strateji geliştirme sağlanabilir.

2.6.5. Duygusal güvenlik

Duygusal güvenlik, okul iklimi ve öğrenciler, öğretmenler ve diğer okul personeli arasındaki ilişkilerin kalitesi ile yakından ilgilidir. Araştırmalar, olumlu okul ikliminin ve öğrenciler ile öğretmenler arasındaki destekleyici ilişkilerin, daha yüksek akademik başarı ve gelişmiş öğrenci davranışı ile ilişkili olduğunu göstermiştir (National School Climate Centre, 2023). Aksine, zorbalık, taciz ve diğer şiddet biçimleriyle karakterize edilen olumsuz bir okul iklimi, öğrencilerin duygusal güvenliği ve akademik performansı üzerinde olumsuz hatta zararlı bir etkiye sahip olabilir (Espelage ve Swearer, 2003). Zorbalık kavramı, kendini diğer öğrencilerden daha güçlü sanan bir veya birkaç öğrencinin zayıf öğrencilere zorbalık yapmasını anlatan ve okullarda sık sık karşılaşılan bir diğer sorundur. Okullarda zorbalık bir disiplin sorunu olarak algılsa da diğer sorun alanlarında olduğu gibi önemsenmeyen ya da etkisiz kalan okullarda önleyici adımlar atılmalı ve çareler geliştirilmelidir. Aksi halde kişinin fiziksel, akademik, sosyal ya da ruhsal gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir ve çeşitli sorunlara yol açabilir (Dönmez ve Özer, 2013). Zorbalık ve şiddet benzer görünebilir, ancak zorbalığın onu şiddetten ayıran birkaç benzersiz özelliği vardır. Zorbalık, bir eylemin düşmanca olmasını, güç dengesizliği içermesini, amaçlı olmasını ve süreklilik unsuruna sahip olmasını gerektirir (Olweus, 1995). Pişkin'e (2002) göre zorbalık, bir veya daha fazla öğrencinin, kendilerinden zayıf gördükleri diğer öğrencileri savunmasızken tekrar tekrar ve kasıtlı olarak rahatsız ettikleri bir düşmanlık biçimidir. Pişkin (2002) zorbalığı dört kategoride incelemiştir. Bunlar; fiziksel zorbalık (öpmek, tokat atmak, vurmak, itmek, çekmek), sözlü zorbalık (alay etmek, alay etmek, alay etmek, alay etmek, hoş olmayan isimler takmak, küçük düşürücü sözler kullanmak), dolaylı zorbalık (yalnız bırakmak) ve davranışsal zorbalıktır. (Zorla para ve eşya almak, almakla tehdit etmek, eşyasına zarar vermek). Zorbalık, bireysel ya da grup olarak, birinin diğerini küçük düşürmek ya da aşağılamak için kullandığı fiziksel, psikolojik, duygusal, sosyal ya da sözlü davranışlardır. Bal (2012) ve Karal (2011) araştırmalarına göre, zorbalık eylemlerini şu şekilde kategorize etmişlerdir:

- Fiziksel zorbalık – İtme, vurma, kesici veya ateşli silah kullanarak korkutma
- Sözlü zorbalık – Saldırı, tehdit, alay etme ve aşağılama
- Duygusal zorbalık – Ayrımcılık, dışlama ve küçümseme
- Cinsel zorbalık – Taciz, elle müdahale, cinsellik içerikli resim veya yazı kullanma

Zorbalığa uğrayan kişiler daha ileri boyutlarda bu davranışın olduğu durumlardan kaçınma, okuldan kaçma, okula gitmeyi reddetme ve hatta intihar etme gibi sorunlar yaşayabilirler. Ayrıca, sorunlu öğrenciler okulla ilgili etkinliklere katılmaktan kaçınabilir, okul genelinde veya belirli alanlarda kendilerini güvensiz hissedebilir ve akademik gelişimleri üzerinde çeşitli olumsuz etkileri olabilir (Dönmez ve Özer, 2013). Okullarda duygusal güvenliği teşvik etmenin bir yolu da sosyal-duygusal öğrenme programları gibi kanıta dayalı müdahaleler uygulamaktır. SEL programları, öğrencilerin genel huzurlu olma hallerini ve akademik performanslarını iyileştirebilecek öz farkındalık, öz düzenleme ve ilişki kurma gibi sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmeyi amaçlar. SEL programlarının olumlu okul iklimini teşvik etmede, zorbalığı azaltmada ve akademik performansı artırmada etkili olduğu gözlemlenmiştir (Durlak vd., 2011). Okullarda duygusal güvenlik konularını ele almanın bir başka yolu da iyileştirici (restorative) uygulamaların kullanılmasıdır. İyileştirici uygulamalar, yanlış yapmaktan kaynaklanan zararı onarmaya ve öğrenciler arasında ve öğrenciler ile öğretmenler arasındaki ilişkileri yeniden kurmaya odaklanan bir dizi stratejidir. Bu uygulamalar, öğrencilerin duygularını ve ihtiyaçlarını ifade etmeleri için güvenli ve destekleyici bir ortam sağlayarak olumlu bir okul iklimi yaratmaya ve duygusal güvenliği geliştirmeye yardımcı olabilir.

2.6.6. Sosyal yaşam güvenliği

Sosyal yaşam güvenliği, çeşitliliği, fırsat ve hak eşitliğini ve katılımı destekleyen pozitif ve kapsayıcı bir okul ortamı yaratmayı içerir (Myeong ve Kim, 2020). Bu güvenlik alt boyutu, ayrımcılık konularını ele almayı, sosyal adaleti teşvik etmeyi ve tüm öğrenciler için okula karşı bir aidiyet duygusu yaratmayı içerir. Okullardaki sosyal yaşam güvenliği sorunu anlamındaki konular ırkçılık, cinsiyetçilik, homofobi ve transfobiyi içerebilir. Çok kültürlü eğitim ve çeşitlilik eğitimi gibi sosyal güvenlik endişelerini ele alan programlar, daha kapsayıcı ve destekleyici bir okul ortamı yaratılmasına yardımcı olabilir. Sosyal yaşam güvenliği, öğrencilerin akranları, öğretmenleri ve personel dâhil olmak üzere diğerleriyle etkileşimlerinde hissettikleri güvenlik ve rahatlık duygusunu ifade eder. Güvenli bir okul ortamı, sağlıklı ilişkileri besleyen ve sosyal zarar riskini azaltan bir kapsayıcılık ve olumlu sosyal etkileşim duygusu sağlamalıdır (Kahraman vd., 2019). Okullarda sosyal yaşam güvenliği, olumlu bir sosyal çevreye katkıda bulunan birçok alt boyutu içermektedir. Bu alt boyutlar şunları içerir:

- *Kapsayıcılık*: Bireysel farklılıklara veya geçmişe bakılmaksızın okul ortamında aidiyet ve kabul duygusu (Myeong ve Kim, 2020).

- *Destek*: Danışmanlık ve mentorluk hizmetleri de dahil olmak üzere öğrenciler için duygusal ve sosyal destek sistemlerinin mevcudiyeti,

• *Saygı*: Kültürel ve cinsiyet çeşitliliği de dahil olmak üzere bireysel farklılıkların kabulü ve takdir edilmesi ve birbirlerinin fikir ve inançlarına saygı gösterilmesi (Kahraman vd. 2019).

• *Zorbalık ve tacizden korunma*: Okul ortamında fiziksel, sözlü ve duygusal zorbalık ve tacizin olmaması (Wang ve Degol, 2016). Okullarda sosyal yaşam güvenliği konu başlığı altında yapılan araştırmalar, okullardaki sosyal yaşam güvenliğinin akademik başarıyı, zihinsel sağlığı ve öğrenciler arasında genel huzur ortamını desteklemek için kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir. Benbenishty ve Astor (2005) tarafından yürütülen bir çalışmada, sosyal yaşam güvenliği de dahil olmak üzere okul ikliminin, öğrencilerin akademik başarılarında ve sosyal uyumlarında çok önemli bir faktör olduğu bulunmuştur. De Pedro vd. (2019), okulda şiddet riskini azaltmada ve güvenli ve kapsayıcı bir okul ortamını teşvik etmede olumlu bir okul ikliminin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, Espelage vd. (2018) tarafından yapılan bir çalışma, sosyal yaşam güvenliğinin, özellikle depresyon ve kaygı riskini azaltmada, öğrencilerin ruh sağlığı ve psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Bu çalışma, akranlardan ve öğretmenlerden gelen sosyal destek ile birlikte olumlu bir okul ikliminin öğrencilerin duygusal ve sosyal refahını önemli ölçüde iyileştirebileceğini buldu.

2.6.7. Siber güvenlik

Okul güvenliğini ele alan konular arasında, siber güvenliğin en önemli alt boyutlarından biri, çevrimiçi mahremiyettir. Öğrenciler, eğitim öğretim uygulamaları veya sosyal medya platformları aracılığıyla kişisel bilgilerini çevrimiçi olarak paylaşabilirler. Ancak, bu kişisel bilgilerin çevrimiçi olarak herkese açık bir şekilde bulunması, kişisel mahremiyetin gizliliği açısından güvenlik sorunlarına yol açabilir (Rowe vd., 2011). Bu nedenle, öğrencilerin kişisel bilgilerin çevrimiçi paylaşımı konusunda eğitilmesi ve potansiyel riskleri anlamalarının sağlanması büyük önem taşır. Bu konuda yapılan araştırmalar, Türkiye'de ebeveynlerin çocuklarının internet kullanımı sırasında yeterli gözetim sağlamadığını ortaya koymuştur (Karakuş vd., 2014). Ayrıca, öğrencilerin çevrimiçi hesaplarının şifre güvenliğinin sağlam olması da önemlidir. Bu, çevrimiçi mahremiyetin korunmasına yardımcı olacaktır. Okullar, bu konuda öğrencilere rehberlik ederken aynı zamanda ebeveynleri ve velileri de bilgilendirmelidir. Böylece, öğrencilerin çevrimiçi dünyada daha güvende hissetmeleri ve dijital mahremiyetlerini korumaları desteklenmiş olur (Karakuş vd., 2014).

Okul güvenliğinde siber güvenliğin önemli alt boyutlarından birisi de dijital okuryazarlıktır. Dijital okuryazarlık kavramı tanımının ilklerinden birini yapan Gilster in Pool (1997) bu kavramı “bilgisayarlar aracılığıyla sunulan çok çeşitli kaynaklardan gelen birden çok formattaki bilgileri anlama ve kullanma becerisi” olarak tanımlamıştır. Teknolojinin hızlı

gelişimi, öğrencilere çevrimiçi ortamda kolayca erişebilecekleri her türlü bilgiyi sunmaktadır. Ancak, bu çevrimiçi bilgilerin güvenilirliğini değerlendirmek ve güvenilir kaynaklardan doğru bilgileri elde etme becerileri öğrencilere kazandırılmalıdır. Bilgi kirliliği ve yanıltıcı içerikler arasında ayırım yapabilme yeteneği, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri açısından büyük önem taşır. Dijital çağın gerekliliklerine ayak uydurabilmek için, öğrencilere dijital okuryazarlık kavramıyla ilgili farkındalık kazandırılmalıdır. Bu, teknolojiyi sorumlu bir şekilde kullanmanın yanı sıra telif hakları ve fikri mülkiyet haklarına saygı duymanın da bir parçasıdır. Öğrencilere dijital etik ve dijital yurttaşlık konularında bilinçli olmaları öğretilerek, çevrimiçi dünyada saygılı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmeleri desteklenir. Öğrencilere sağlanacak bu tür eğitimler, onların çevrimiçi dünyada daha güvenilir, bilinçli ve etik değerlere sahip bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olacaktır. Böylece, teknolojiyi en iyi şekilde kullanırken aynı zamanda dijital güvenlik ve doğruluk konularında da bilinçli davranışlar sergileme yeteneği kazanabilirler. Bu, onların hem bireysel gelişimlerini desteklerken hem de toplumun dijital dünyasına olumlu katkı sağlamalarına olanak tanır (Miles, 2011; Kritzinger, 2017). Okulların, öğrencilerin her türlü bilgisinin saklandığı bilgisayarların veri ihlallerine ve bilgisayar korsanlığı girişimlerine karşı güvenliğini sağlaması son derece önemlidir. Elektronik cihazların çeşitli tehlikelere karşı güvenliğini sağlamak için çeşitli önlemler alınması gerekmektedir. Bu kapsamda, güçlü güvenlik duvarlarının uygulanması, yazılımların ve antivirüs programlarının düzenli aralıklarla güncellenmesi gibi adımlar özellikle vurgulanmalıdır. Bu tür teknolojik önlemler, öğrencilerin ve okul personelinin verilerini ve bilgilerini çevrimiçi tehditlere karşı korumak açısından büyük bir öneme sahiptir. Aynı zamanda, siber güvenlik konusunda hem personelin hem de öğrencilerin bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi de oldukça önemlidir. Teknolojinin hızlı evrimi, güvenlik açıklarını da beraberinde getirebilmektedir. Bu nedenle, okullarda siber güvenlik eğitimlerine yer verilerek öğrencilerin, güvenli çevrimiçi davranışlar sergilemeleri ve olası tehditleri önceden fark edebilmeleri sağlanmalıdır. Eğitimciler ve okul yöneticileri de bu konuda önemli bir rol oynar; çünkü onların çevrimiçi platformlar ve internetin güvenli kullanımı hakkında bilgi sahibi olmaları, öğrencileri yönlendirmede etkili olabilir. Bu bağlamda, okulların siber güvenlik konusuna odaklanması, teknolojik risklere karşı aktif bir savunma sağlamaları ve öğrencilerin güvende hissetmelerini desteklemeleri gerekmektedir. Veri güvenliğinin sağlanması, çevrimiçi tehditlerin minimize edilmesi ve teknolojinin sorumlu bir şekilde kullanılmasının öğrencilere öğretilmesi, onların dijital dünyada daha bilinçli ve güvenli bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olur (Miles, 2011; Karakuş vd., 2014).

Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde tartışma, sonuç ve ulaşılan sonuçlara yönelik öneriler yer almaktadır. Okul güvenliği ve okul yolu güvenliği konularına ilişkin yapılan araştırmalara bakıldığında, öğrencilerin okul ve okul yolu güvenliğini ele alan pek çok çalışmanın bulunduğu gözlemlenmektedir. Bu araştırmalar, öğrencilerin farklı ve çeşitli güvenlik sorunlarıyla karşılaştığını ortaya koymaktadır. "Okul güvenliği" ve "güvenli okul" kavramlarına yönelik Turhan ve Turan (2012), güvenli okulu, okul çevresindeki asayişin sağlanması, fiziksel güvenlik unsurlarının düzenlenmesi ve trafikle ilgili unsurların uygun şekilde düzenlenmesi olarak tanımlamışlardır. Bu bağlamda, öğrencilerin güvende hissedebilmeleri için okul çevresinin uygun bir şekilde düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Okul giriş çıkışlarında ve okul yolunda kendilerini güvende hissetmeyen öğrencilerin yaşadığı güvenlik endişeleri, günlük yaşantıları ve akademik başarıları üzerinde ciddi etkilere sahip olabilir. Bu durum, öğrencilerin sadece okul içinde değil, genel yaşamlarında da karşılaştıkları güvenlik sorunlarının uzun süreli etkilerinin olabileceğini göstermektedir. Öğrencilerin günlük yaşamlarında huzur ve güvenli bir eğitim-öğretim deneyimi yaşayabilmesi, sağlıklı bir öğrenme ortamına sahip olabilmesi için güvenli bir okul ortamının sağlanması son derece önemlidir. Sadece güvenli bir okul ortamı değil, aynı zamanda güvenli bir okul yolu da öğrencilerin eğitim-öğretim yaşamlarıyla iç içe geçmiş kritik bir kavramdır. Okul yolunda yaşanan sorunlar, okul güvenliği gibi, öğrencilerin günlük yaşamları ve eğitim-öğretim hayatları üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilir. Bu nedenle, öğrencilerin hem okul içinde hem de okul yolu üzerinde güvenliklerini sağlamak için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu önlemler, öğrencilerin güvenliğini ve rahatlığını artırarak, sadece akademik başarılarına değil, aynı zamanda genel yaşamlarına da olumlu katkı sağlayabilir. Güvenli bir okul ortamı ve okul yolu, öğrencilerin gelişimine olumlu yönde etki eden önemli faktörlerden biridir. Karadaş (2020) güvenlik sorunlarının en çok araç ve şoför kaynaklı olduğunu bulmuş ve servisin güzergahı kaynaklı sorunları en çok öğrencilerin belirttiği söylemiştir. Sungur ve diğerleri (2014) yaptıkları çalışmada tehlikeli araç kullanan sürücüler nedeniyle ortaya çıkan kazaları incelediklerini ve yaşanan bu kazalarda çoğunlukla kontörden çıkan araçlar nedeniyle yayalara zarar verdiğini bulduklarını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada tespit edilen güvenlik sorunlarının bu araştırmalarda yaşanan güvenlik sorunları ile aynı doğrultuda olduğunu söylemek mümkündür. Mahmutoğlu, Çimen ve Çobanoğlu'nun (2012) çalışmasına göre, Türkiye'de trafik eğitimine yönelik olarak yasaların insanlar yerine araç ve kuralları önceliklendirdiği vurgulanmıştır. Bu durum, trafikte yayaların saygı görmemesine neden olmaktadır. Özellikle öğrencilerin okul

çıkışlarında ve okul yollarında trafikle ilgili güvenlik sorunları yaşamasının temelinde, trafik yasalarının insanları değil, araçları ve kuralları önceliklendirmesinin yattığı ifade edilebilir. Bu durum, trafikteki yayaların güvenliği ve önceliği konusunda sorunlar yaratabilir ve öğrencilerin günlük yaşantılarına etki edebilir.

Öğrencilerin güvenlik sorunları, öğrencilerin önerileri ve hissettikleri doğrultusunda yapılan öneriler şunlardır;

- Okul içinde öğrenciler arası huzursuzluk ve kavgaların engellenmesi amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Disiplin Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri rehberlik servisleri veya sınıf rehber öğretmenleri tarafından öğrencilere aktarılabilir. Bu maddelerin katı bir şekilde uygulanması, okul içi huzursuzlukların ve kavgaların önlenmesine yönelik caydırıcılık sağlayabilir. Aynı zamanda, öğrencilere iletişim ve çatışma çözme becerilerini geliştirecek atölyeler düzenlenerek, daha sağlıklı bir okul ortamı oluşturulabilir.

- Öğrencilerin okul yolunda yaşadığı güvenlik sorunlarının önüne geçebilmek için okul polisi ve okul rehberlik servisi işbirliği yapabilir. Bu sayede, okul yolunda öğrencilerin daha güvende hissetmeleri için gerekli önlemler alınabilir. Özellikle okul servislerinin güzergahlarının ve çalışma koşullarının sıkı bir şekilde denetlenmesi, öğrencilerin okula güvenli bir şekilde ulaşımını sağlayan önemli adımlar arasında yer alabilir.

- Öğrencilerin güvenlik sorunları ile karşılaştıklarında ne yapmaları gerektiğine dair farkındalık yaratmak için hem öğrencilere hem de velilere seminerler düzenlenebilir. Bu seminerlerde, güvenlik ihlali durumunda hangi adımların atılması gerektiği ve kimlere başvurulması gerektiği gibi konular ele alınabilir. Ayrıca, öğrencilere güvenli davranışlar ve riskli durumlarla nasıl başa çıkılacağı konularında pratik bilgiler verilmesi, güvenlik konusundaki bilinç düzeyini artırabilir.

- Gelecek araştırmalar için sadece okul güvenliği konusu ile güvenlik açısından yaşanan sorunlar anlamında değil, öğrencilerin okul devamsızlığı ve okul tutumu gibi konular ile okul güvenliği algılarının ilişkileri incelenebilir.

Kaynaklar

Archambault, S. G. (2021). Student Privacy in the Digital Age. *BYU Education & Law Journal*, (1), 6.

Bal, İ. (2012). *Dünya Ticaret ve Finans Merkezine Doğru: İstanbul Kent Güvenliği*. Karınca Ajans.

Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 198-210.

- Beşir, A. (201). *Devlet Okullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürüne Yaklaşımın İncelenmesi: Şile Örneği* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Bingöl, D. (2003). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Beta Yayınları.
- Bülbül, M. (2016). İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Okullar Açısından İncelenmesi. 8. İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı.
- Cornell, D. G., & Mayer, M. J. (2010). Why is school order and safety important?. *Educational Researcher*, 39(1), 7-15.
- Çalışkan, S. (2016). Yöneticilerin 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İle Getirilen Uygulamalara Yönelik Algı ve Beklentilerinin Analizi [Doktora tezi].
- Delionü, Ö. ve Utlı, Z. (2016). Lise ve Dengi Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Dışında İş Sağlığı ve Güvenliği Tehlikeler. *İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(13).
- Dönmez, B. & Özer, N. (2010). Güvenlik kamera sistemlerinin yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 215-230.
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82 (1), 405-432.
- Eken, G. (2011). *İş Kazalarını Önlemede İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Etkinliği: Perakende Sektöründe Bir Uygulama* [Yüksek lisans tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi].
- Espelage, Dorothy & Swearer, Susan. (2003). Research on School Bullying and Victimization: What Have We Learned and Where Do We Go From Here?. *School Psychology Review*, 32, 365-383.
- Gilster, P. (1997). *Digital Literacy*. Wiley & Sons, Inc.
- Kahraman, H., Köybaşı Şemin, F., & Uğurlu, C. T. (2019). Okul Güvenliği: Türkiye’de Basına Yansıyanlar / School Security: Reflected to the Press in Turkey. *Journal of History Culture and Art Research*, 8 (1), 392-408.
- Karadaş, H. (2021). Okul öncesi eğitim kurumlarında yaşanan güvenlik ve sağlık problemlerinin paydaş görüşlerine göre incelenmesi. *Anatolian Journal of Health Research*, 2 (2), 7-14.
- Karakuş, T., Çağiltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E., & Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa’daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları ve Güvenli İnternet Kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171).
- Karal, D. (2011). Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu. Sosyal Araştırmalar Merkezi. USAK Rapor No: 11-06.

- Lundgren, R., & Amin, A. (2015). Addressing intimate partner violence and sexual violence among adolescents: emerging evidence of effectiveness. *Journal of Adolescent Health, 56* (1), S42-S50.
- Memduhoğlu, H.B. & Taşdan, M. (2008). Okul ve öğrenci güvenliği: Kavramsal bir çözümleme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 3*(34), 69-83.
- Miles, D. (2011). Youth protection: Digital citizenship—Principles & new resources. In 2011 Second Worldwide Cybersecurity Summit (WCS) (pp. 1-3). IEEE.
- Myeong, J., & Kim, H. (2020). Onsite Disaster Response System for an Inclusive Society and Social Safety Net by Types of Disabilities: Focusing on the Welfare Facilities for the Disabled. *Journal of the Korean Society of Hazard Mitigation, 20* (2), 61-70.
- National Crime Prevention Council. (2003). *School Safety and Security Toolkit: A Guide for Parents, Schools, and Communities*. USA.
- Olweus, D. (1995). Bullying or peer abuse at school: Facts and intervention. *Current Directions in Psychological Science, 4*(6), 196-200.
- Özden, Y. (2011). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem.
- Özer, N., & Dönmez, B. (2013). Güvenlik Kameraları ve Okul Güvenliği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Electronic Turkish Studies, 8*(3).
- Pişkin, M. (2002). Okul zorbalığı: Tanımı, türleri, ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 2* (2), 531-562.
- Reeves, M. A., Kanan, L. M., & Plog, A. E. (2011). *A school professional's guide to integrating physical and psychological safety—prevention through recovery. Comprehensive planning for safe learning environments*: Routledge.
- Rogers, J. (2019). For school leaders, a time of vigilance and caring. *Educational Leadership, 77* (2), 22-28.
- Rowe, B., D. Wood, D. Reeves, & F. Braun. (2011). The role of internet service providers in cyber security project leads. Research brief.
- Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ezgi Kitabevi.
- Sayıntürk, H. (2014). *İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerine Aykırı Davranan İşveren Karşısında İşçilerin Hakları* [Yüksek lisans tezi, Çankaya Üniversitesi].
- Süzek, S. (2005). İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Hakları ve Yükümlülükleri (Haklar), *Legal İş Hukuku ve İktisat Dergisi, 2*, VI, 610.
- Swearer, S. M., Espelage, D. L., Vaillancourt, T., & Hymel, S. (2018). What can be done about school bullying? Linking research to educational practice. *Educational Researcher, 39*, 38-47.
- Şimşek, M. (2008). *Mühendislikte Ergonomik Faktörler*. Marmara Üniversitesi Yayınları.

- Turhan, M., & Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 121-142.
- Türk Dil Kurumu. (2023). Sözlük Anlamı. TDK Sözlük.
- Walker, H. M., & Gresham, F. M. (1997). Making Schools Safer and Violence Free. *Intervention in School and Clinic*, 32 (4), 199-204.
- Wang, M. T., & Degol, J. L. (2016). School climate: A review of the construct, measurement, and impact on student outcomes. *Educational Psychology Review*, 28 (2), 315-352.
- Yılmaz, M. (2009). Öğrenme ve bilgi ilişkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 173-190
- (Web1). ULUSAL İş Sağlığı ve Güvenliği Politika Belgesi II (2009-2013), http://www.ttb.org.tr/kol/is/index.php?option=com_content&task=view&id=124&Itemid=1,
- (Web2)İHEB; “İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi”, <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/688B1--Insan-Haklari-Evrensel-Beyannamesi.pdf>,
- (Web3). SGK İstatistikleri <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler>,
- (Web4). adresi: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographicaldistribution->